

26.05x25.76	1	8	עמוד	הארץ - גלריה	18/06/2024	90586807-3
מאגנט - הוצאת ספריסאקדמות - מאת נעם שריף - 25910						

קלאסי

נעם שריף, 2011. לא ידע לשעמם צילום: דניאל צ'צ'יק

חגי חיטרון

אדם שובה לב היה נעם שריף. לבד מהכשרון המוזיקלי הייתה לו יכולת להתחבר, מיד, והוא הירבה להשתמש בה. איש חכם. מיוחד, שונה, ועם זאת מחובר לקהל.

כשדיברה הקפייד לגעת רק במה שיתפוס אוזניים. כשחיבר את האוטוביוגרפיה (הוא אמר אותה למכשיר הקלטה, מתן חרמוני עשה ממנה טקסט) הלך באותה "דרך הטבע" שלו.

שריף (1935-2018), חתן פרס ישראל למוזיקה, היה רב צדדי: מלחין, מנצח, מתזמר בחסד, מס' ביר מוזיקה נפלא. יצירות תזמורתיות ווקאליות מוגומנטליות שחיבר אשר הושתתו על זיקות למורשת המנגינות של עם ישראל לעדותיו, קצרו הצלחה בעולם. ד"ר מיכאל וולפה כינה את שריף "כמעט לאונרדו ברנשטיין הישראלי".

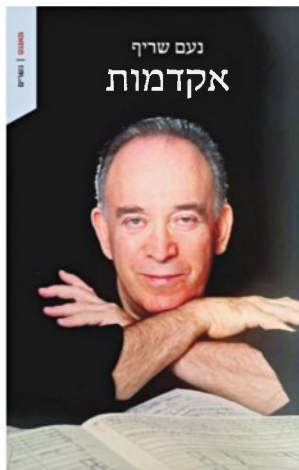
כשקוראים את האוטוביוגרפיה כמו שומעים את הקול הנהדר של נעם, את האינטונציה שלו נהנים מהאינטואיציות שלו בשאלה על מה לספר ועל מה טוב לוותר גם אם זה "חשוב". בשבוע שעבר הושק הספר, בהוצאת מאגנט. כותרתו, "אקדמות", נשענת על כותרת היצירה "אקדמות למועד" של שריף שנוגנה בקונצרט השתתף היכל התרבות בתל אביב. היצירה הזאת פרצה לשריף את הדרך, לאחר שניצחה במפתיע בתחרות.

שריף, בספר, על הבדלי המעמדות בתוך מעמד הפועלים בתל אביב: "אבי היה פועל בניין, פועל שעבד. חבריי היו בניים ל'פועלים' שישבו בבנייני משרדים. פועלים שלא עובדים. הבדל עצום"

בקשר לעובדה שכאשר חיבר את הספר כבר לא היה יכול להקליט, בגלל בעיות ראייה: שנים לפני כן כתב שריף כי דאג לטפל בגלאוקומה שלו באיחור של שנים רבות והרופא אמר לו "אתה חולה רוח, עכשיו אתה נוכרי?"

בסוף הוא נזכר

על היצירה שפרצה לו דרך והתשוקה לגאדג'טים. אוטוביוגרפיה שחיבר המנצח והמלחין נעם שריף לפני מותו הופיעה עכשיו. קולו כמו בוקע ממנה

עטיפת הספר. רמז ל"אקדמות למועד" צילום: הוצאת מאגנט

מעין שיחה שופע ומרתק היה שריף. כך, כשדיבר על מקורו בלב תל אביב (דירת שני חדרים ברחוב העבודה, משפחת פועלים קשת יום, לימודים בעממי בבית חינוך, ואחר כך בגימנסיה הרצליה), כך כשסיפר על הוריו, טובה ומאיה, ועל התעניינותו העצומה, בילדר תו, בבעלי חיים לסוגיהם. כך גם כשדיבר על כשרונו כצייר, על אחותו המשוררת המנוחה בת שבע שריף, ועל פרוץ הרומן שלו, לימים, עם המלחינה המחוננת אלה מילך, אשתו השלישית. כנ"ל סיפורו על מוריו ובראשם פאול בן חיים, שהיה לו מעין מדריך לקר מפוזיציה. בן חיים הזהיר אותו, סיפר שריף פעם, לא להתפתות לאוונגרדיות, לא להיות "שיתוק האוזן" (שטוקהאוזן) או "בול עץ" (פייר בול).

חולשה חשובה של שריף הייתה תשוקתו לגאדג'טים, נעליים ומכנסיים מתוך הספר: "כשיום אחד רציני שיקנו לי נעלי קרפ, שהיו משאת נפשי, הסתכלו עלי כאילו אני מבקש דבר זר ומשונה". על מכנסי הגברדין שקנו לו, לשימוש רק בחגים: "פרסלה בעל חנות לבגדי גברים ברחוב בן

של בעלי חיים מאת החוקר הגרמני אלפרד ברהם. "באתי הביתה והסברתי שאני לא רוצה את האופניים אלא את האנציקלופדיה. הלכנו עוד באותו יום לחנות, שם ארוז לנו את 13 הכרכים בשתי חבילות.

"אבא לפת את שתי החבילות בידיים, וכמי שנושא שתי נוצות אפרוח הרים אותן והלכנו לביתנו ברחוב העבודה. את המראה הזה לא שכחתי כל חיי".

הפגישה הראשונה של הנער נעם עם המורה החשוב הראשון שלו למוזיקה, המנצח זאב פריאל (וולפגנג פרידלנדר) התקיימה בבית שבו גר פרידלנדר עם אשתו, המורה למוזיקה בגימנסיה, הדסה שרמן. זה היה בוויולה ברחוב מוהליבר שאביה הרופא של הדסה העמיד לרשות הזוג.

"קשה לתאר ניגוד גדול יותר", שיחור שריף. "פועל בניין לבוש בגדי חאקי, מכנסיים קצרים וגרביים עד הברכיים וחובש כובע פקק, טיפוסים לימים ההם", ומולו "מאסטרו ברלינאי שנראה כאילו נלקח מציור יושבי בתי קפה גרמניים של תחילת המאה. "הוא לבש חליפה בהירה אפור

רה, חולצה לבנה מעומלנת, וענב עניבת פרפר. מאחורי משקפיים בעלות מסגרת מזהב התגלו עיניו חומות, שהיה בהן ברוק שה' עיד לדעתי או על תבונה רבה". בהמשך, על השיעורים: "כפעם

הראשונה ישבתי מול מורה שהידע שלו בכל שטחי המוזיקה היה מקיף ומעמיק".

משהו פרקטי

"לעומת אמי", כתב, "לאבתי הייתה שמיעה של מטאטא בערך. היה שר את כל השירים בצליל אחד כמעט, ובכל זאת היה משהו אקספרסיבי בקולו. "החבר'ה אמרו לי שאני מדבר כמו יקה, אף שהוריי היו ממוצא רוסי ואבתי היה פועל בניין. הם היו בניים ל'פועלים' שישבו בבנייני משרדים, פועלים שלא עובדים, אריסטוקרטיה של פועלים, ואילו אבא שלי היה פועל שעבד. ההבדל היה עצום".

משהו כאילו אקטואלי: אביו האמין, סיפר נעם, ש"למרות כל הנגעים שנוגעו בהם, מהם שדכו קו בנו בהיותנו בין הגויים בגולה, שונים אנו מכל אומה ולשון, בטבע אומתנו הוא, מימי הנביאים ומימי הלל, שאנחנו מוסריים יותר רוחניים יותר. תן רובה בידי יהודי — הוא לא ירצה כך סתם. ואם יהודי הורג שלא מתוך הכרח, שלא מתוך הגנה עצמית, הוא רדוף רג' שות אשם ונקיפות מצפון. האם היה עולה על דעתו של מצרי או סורי להצטרף על אובדן חיים של חפים מפשע?"

עצם לחיים: "עם סיום לימודי בגימנסיה העברית הרצליה אמר לי אבי — אתה צריך ללמוד משהו פרקטי, אולי תלמד פילוסופיה". שריף לא כתב אם לגלוגם של חבריו על המבטא גרם לו מבוכה. להתרשמותו, שום מבוכה. בשבילו — כמודגם בסיפור על הפגישה עם זאב פריאל ועל השיעורים שקיבל ממנו — עולים מגרמניה היו מושא הערצה. "הם הביאו איתם לארץ תרבות עשירה, אדירה, את הטוב ביותר שבעשייה המוזיקלית של מרכז אירופה".

אלה מילך-שריף, באחרית דבר שצירפה לספר: "נעם מת בבוקר שבת, 25 באוגוסט 2018, באופן פתאומי. ערב קודם לכן עוד היינו יחד עם הילדים בארוחת ערב שבת נעימה להפליא שמילאה אותו אושר. בשנותיו האחרונות לא חסך ממני נעם מילות אהבה. אלה המילים האחרונות ששמעתי ממנו בערב שלפני, כשהלך לישון: היה כל כך יפה ביחד, המשפחה. אני כל כך מאושר".